УДК 616.155.3:504.75

ЗМІНИ ПОКАЗНИКІВ ЛЕЙКОЦИТАРНОЇ ФОРМУЛИ ЗА ВЛИВУ ПСИХОСОЦІАЛЬНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ СЕРЕДОВИЩА

Карнаушенко Д. П.

Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
E-mail: dimonkark@ukr.net

Поєднання екологічних викликів сьогодення, військових дій та загострення психо-соціальних та економічних проблем в Україні створює складну ситуацію, яка негативно впливає на фізіологічні показники здоров'я населення, зокрема на гематологічні. Зміни екологічного середовища (короткочасне забруднення повітря, сільська або промислова місцевість) мають значний вплив на параметри гемограми, зокрема на кількість лімфоцитів, лейкоцитів та тромбоцитів, навіть серед здорової групи населення. Загальна площа тимчасово окупованих територій України становить близько 110 тис. км^2 , що відповідає приблизно 18 % від загальної площі країни на початок 2022 року. Враховуючи ці дані, можна припустити, що площа територій, які потенційно можуть зазнати негативного впливу внаслідок бойових дій, перевищує 25 %. Опосередкований вплив супроводжується забрудненням територій небезпечними токсичними речовинами, що негативно впливають на якість ґрунту, води та повітря [3, 4, 5].

Метою дослідження є вивчення показників лейкоцитарної формули та гематологічних індексів як індикаторів впливу психосоціальних та екологічних факторів середовища на здорову групу населення (на прикладі м. Суми).

В дослідженні брали участь волонтери чоловічої статі: I група (контроль) – це практично-здорові люди (до початку повномасштабного вторгнення, 2021 рік); II група – практично-здорові люди (під час повномасштабного вторгнення, 2024 рік) – 40 осіб. На момент дослідження всі волонтери не мали хронічних чи гострих захворювань. Середній вік волонтерів становив 37,1 років. Підрахунок загальної кількості лейкоцитів та визначення лейкоцитарної формули проводили за допомогою автоматичного

гемоаналізатора ErbaELite3. Проводили розрахунки інтегративних гематологічних індексів, що характеризують неспецифічну резистентність організму людини [1, 2]. Робота виконувалась у відповідності до біоетичних норм.

Достовірно більші в порівнянні з контрольною групою були наступні гематологічні показники: лейкоцити на 5,67 %, моноцити – 5,26 %, лімфоцити – 9,54 %, еозинофіли – 25,68 %, базофіли – 240 %; достовірно менші: паличкоядерні нейтрофіли – на 35,47 %, сегментоядерні – на 4,22 %. Достовірне збільшення в гематологічних індексах порівняно з контрольною групою було в ЛІ на 16,33 %, ІСЛМ – на 10,91 %, ІЛГ – на 9,3 %, індексу алергізації – на 12,66 % та індексу Гаркаві – на 11,54 %; достовірне менші порівняно з контролем були: ІЗЛ – на 11,73 %, ІСНЛ – на 12,8 % та ІСНМ – на 10,4 %.

Таким чином отримані нами результати вказують що показники лейкоцитарної формули та інтегративні гематологічні індекси неспецифічної резистентності можна розглядати як один із індикаторів впливу психосоціальних та екологічних факторів середовища на здорову групу населення.

Список літератури

1. Lapovets L. Ye., Lebed H. B., Yastremska O. O., et al.Clinical Laboratory Diagnostics. 2nd ed. Ternopil: Meditsyn. 2021, 472 p. [in Ukrainian].
2. ErbaElite3 Hematological Analyzer. [Internet]. Available at: https://rh.ua/laboratory/gematologicheskij-analizator-erba-elite-3/ (accessed 12.11.2021) [in Ukrainian].
3. Kilinçer M., Gürsoy E. (2025). Assessing the short-term hematological and pulmonary effects of air pollution: a cross-sectional study in a Turkish urban setting. *BMC Public Health*. 25(1):16. https://doi.org/10.1186/s12889-024-21246-6.
4. Muhammad I., Sehrish N., Yasmeen L., Sabeena R., Abdul R., Farooq S. (2019). Effects of Environmental Pollution on Changes in Blood Biochemical Parameters. *Pak-Euro Journal of Medical and Life Sciences.* 1, P. 18-21. https://doi.org/10.31580/pjmls.v1i1.982.
5. Wadaa H. A. (2025). Study of environmental factors affecting hematological health. *European Journal of Modern Medicine and*

Practice. 5(4), 291-295. [Internet]. Available at: https://inovatus.es/index.php/ejmmp/article/view/5588.

УДК 615.8:617.58-089.873

КОМПЛЕКСНА ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ТРАВМАТИЧНОЇ АМПУТАЦІЇ НИЖНІХ КІНЦІВОК

Бучок М. М., Дерека Т. Г.

Тренчанський університет Олександра Дубчека в Тренчині, Словаччина

E-mail: mariia.buchok@student.tnuni.sk, tetiana.dereka@tnuni.sk

Травматична ампутація нижніх кінцівок є важким ушкодженням, що призводить до втрати мобільності та тривалої реабілітації. Через повномасштабне вторгнення рф в Україну структура причин таких травм змістилася у бік мінно-вибухових та артилерійських поранень. Вони характеризуються високою енергією ураження, дефектами тканин і множинними переломами, через що ампутація часто стає єдиним способом врятувати життя пацієнта. Значну частину постраждалих становлять люди працездатного віку та військові.

У системі відновного лікування ключовою є передпротезна фаза. Її ігнорування призводить до контрактур, атрофії м'язів, хронічного болю та деформацій кукси, що ускладнює подальше протезування. Відтак, метою роботи є науково обґрунтувати роль передпротезної реабілітації у пацієнтів із бойовими ампутаціями нижніх кінцівок, оцінити її вплив на стан кукси, фізичну спроможність та готовність до протезування.

Дослідження проводили на базі лікувально-реабілітаційного закладу. Оцінювали стан чотирьох військовослужбовців на етапі передпротезної підготовки після односторонньої ампутації (у двох – вище коліна, у двох – нижче коліна). Застосовували клінічне спостереження, вимірювання обсягу рухів, оцінку м'язової сили та болю. Індивідуальні програми включали ЛФК, позиціонування кукси, дихальну гімнастику та психоемоційну підтримку.

У всіх пацієнтів зафіксовано зменшення набряку кукси, покращення стану м'яких тканин та зниження болю, що дозволило активніше виконувати вправи. Група з ампутацією нижче коліна